

Souhrnná zpráva o kontrole kvality za rok 2011

(podle § 24 odst. 11 zákona o auditorech)

Dozorčí komise prováděla v roce 2011 kontrolu kvality v souladu s Dozorčím řádem a zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech (dále „ZoA“). Plán práce Dozorčí komise na rok 2011 byl, v souladu s jednotlivými ustanoveními Dozorčího řádu, prioritně zaměřen na provádění pravidelných prověrek.

Cílem každé kontroly kvality byla prověrka dodržování klarifikovaných mezinárodních auditorských standardů a auditorských standardů vydávaných Komorou auditorů ČR (dále „KA ČR“), zejména pak důsledná návaznost výroku auditora na závěry, které má auditor uvedeny ve spise. Nedílnou součástí kontroly kvality bylo také dodržování požadavků etického kodexu KA ČR (zejm. z hlediska nezávislosti, nestrannosti, odborné způsobilosti a náležitě péče), adekvátnosti množství a kvality vynaložených zdrojů, uplatňování ISQC1, t.j. vnitřního systému řízení kvality statutárním auditorem či auditorskou společností (dále „auditor“), i dodržování dalších vybraných ustanovení zákona o auditorech, v souvislosti s obecně platnými předpisy.

System pravidelných kontrol kvality je, v souladu se zákonem o auditorech a Dozorčím řádem KA ČR, nastaven tak, aby bylo zajišťováno provedení pravidelné kontroly kvality u všech dotčených subjektů nejméně jednou za 6 let resp. 3 let, jedná-li se o auditorskou činnost prováděnou u subjektů veřejného zájmu (definovaných v §2 písm. m) ZoA).

V prvním pololetí roku 2011 byl úsek referátu kontroly KA ČR stabilizován a stávající přepočtený počet pracovníků participujících na kontrolách kvality byl 6,75. Podstatně komplikovanější bylo druhé pololetí r. 2011, kdy přepočtený počet pracovníků participujících na kontrolách kvality osciloval okolo 5,1. Ve třetím kvartále onemocněl cca na dva měsíce jeden z kontrolorů kvality (od poloviny července do poloviny září), na konci září odešel jeden pracovník 0,75, přičemž ve čtvrtém kvartále byl prakticky plně k dispozici kárné komisi další z pracovníků referátu kontroly. Na konci roku nastoupil do referátu kontroly nový pracovník, který prošel v té době proškolením a k dispozici pro výkon kontrol kvality byl teoreticky i prakticky připraven od počátku roku 2012. Také v Dozorčí komisi došlo v druhém pololetí r. 2011 ke obměně jejích aktivních členů, kdy v říjnu z důvodu pracovní zaneprázdněnosti musela odstoupit jedna její členka. I přes veškeré vyjmenované komplikace se podařilo v porovnání s rokem 2010 navýšit počet provedených kontrol kvality o 35 kontrolních akcí.

Úřad Komory se ve spolupráci s Prezidiem Komory vzniklou situací na úseku referátu dohledu pravidelně zabýval a v průběhu 2. pololetí 2011 přijímal praktická opatření, jejichž plná účinnost se projeví až v roce 2012. Akutní nedostatek kontrolorů kvality z důvodu výše uvedených byl řešen přijetím nového kontrolora kvality ve zkráceném řízení. Zároveň byla přijímána opatření na důsledné oddělení kontrolní a kárné agendy, což umožnilo na konci prvního pololetí 2012 plně uvolnit dalšího pracovníka oddělení kontroly z aktivit kárné agendy a navýšit tak kapacitu oddělení kontroly. Současně bylo i v průběhu prvního pololetí 2012 zajištěno administrativní posílení činnosti kontrolního oddělení.

V souladu s požadavkem zákona o auditorech uvedeného v § 24, odst. 3d), proběhlo v druhém pololetí r. 2011 speciálně zaměřené třídní proškolení kontrolorů kvality, což je předpokladem soustavného prohlubování jejich odborné kvalifikace. Odborná způsobilost je také kontinuálně zajišťována účastí kontrolorů kvality na školeních pořádaných institutem vzdělávání KA ČR.

V průběhu roku 2011 Dozorčí komise také úzce spolupracovala s příslušným výborem Rady pro veřejný dohled (dále RVDA) a v souladu s ustanovením § 35, odst. 3 nejméně jednou za šest měsíců informovala Výkonný výbor KA ČR i RVDA.

Nad zavedeným systémem kontroly kvality KA ČR vykonává RVDA (v rozsahu své působnosti stanovené zákonem o auditorech) dohled, který realizuje jak přítomností na konkrétně vybraných kontrolách kvality u auditorů, tak pravidelnými kontrolami zavedeného systému kontroly kvality KA ČR.

KA ČR respektuje a s plnou vážností věnuje značnou pozornost rostoucím požadavkům na práci auditora. To spolu obnáší i větší koordinaci a spolupráci s Kárnou komisí, Výkonným výborem i jednotlivými pomocnými výbory KA ČR. Dobrou pověst auditorů zajišťuje KA ČR i operativní reflexí na monitoring z tisku, či jiná masmédiá.

V roce 2011 provedla Dozorčí komise 248 kontrol kvality u 151 auditorů (OSVČ) a 97 auditorských společností (v rámci kterých bylo zkontrolováno 168 zaměstnaných auditorů). U 23 zkontrolovaných subjektů se předpokládá opakování kontroly po období stanoveném zákonem (tzn. po 6, resp. 3 letech). U kontrol kvality prováděných auditory SVZ je kladen větší důraz na kvalitu a z uvedeného důvodu se při vyšší koncentraci zjišťovaných nedostatků provádí kontrola kvality již za dva roky. U 102 kontrol bylo opakování stanoveno pro drobné nedostatky v mírně zkrácené pětileté, resp. dvouleté lhůtě (u SVZ).

Opakování kontroly v krátké lhůtě 1-2 let bude provedeno u 123 kontrolovaných subjektů. K opakované kontrole je přístupováno, pokud je nekvalita nebo významná chyba zjištěna alespoň v jedné z prověřovaných oblastí (zejména standardů ISA, Etického kodexu a ISQC 1). I když soubor zkontrolovaných subjektů se stanovenou dřívější lhůtou kontroly kvality, kdy nedostatky byly vyhodnoceny jako podstatné a významnější, je početně významný, je z hlediska posouzení rizika nutno uvést, že nekvalita u více než 30 % ověřovaných oblastí byla zjištěna u vzorku ověřované populace, která se na celkových tržbách ověřovaných auditorů podílela v tomto roce 10 %. Z výše uvedeného lze tedy dovodit, že nedostatky vedoucí k opakování kontroly kvality jsou zjišťovány především u auditorů a auditorských společností s malým objemem fakturace a menšinovým podílem na celkovém trhu.

K rozhodnutí jak brzy následně bude opakována kontrola či bude kauza navržena na kárné řízení, jsou-li zjištěny nedostatky, dochází postupně a to nejprve již ve fázi kontroly na místě u auditora, dále pak je kontrolním týmem na zasedání dozorčí komise prezentován výsledek kontroly (s klasifikačním návrhem v rozsahu známek A-D a 1-4) a na závěr Dozorčí komise rozhoduje a určuje jako kolektivní orgán hlasováním konečnou klasifikaci. Tento rozhodovací proces je tedy u každého auditora individuální.

Z celkového počtu uskutečněných kontrol v r. 2011 podala Dozorčí komise Kárné komisi do konce roku 35 návrhů na zahájení kárného řízení, přičemž cca třetina z podaných návrhů byla velmi kauzálně složitá, což mělo vliv na rozsah dokumentů zpracovávaných Dozorčí komisí a počet stání případu u Kárné komise. Pro porovnání možno doplnit informaci o stavu v roce 2010, kdy bylo za Dozorčí komisí podáno 26 návrhů a v roce 2009 bylo podáno 12 návrhů na zahájení kárného řízení.

V této souvislosti je potřebné uvést, že Dozorčí komise ve své práci uplatňuje přísná kritéria s cílem zajistit komplexní zvýšení kvality práce všech auditorských subjektů. Při prováděných kontrolách uplatňují všichni členové kontrolní skupiny princip prevence a v rámci možností poskytují i metodickou pomoc auditorovi, kterou zaměřují především na nedostatky, které byly kontrolou konkrétně zjištěny.

V příloze k této zprávě jsou pro informaci uváděny ve větším detailu hlavní nedostatky, které byly v rámci kontrolní činnosti realizované v roce 2011 zjišťovány u ověřovaných subjektů. Při kontrolách za r. 2011 byla v porovnání s rokem 2010 procentuálně vyšší nedostatečnost zjišťována u ISA 240 a 580 (posuzování rizika podvodu a aplikace tohoto standardu při procedurách stanovených ISA 580 - Porozumění činnosti účetní jednotky a vnitřního kontrolního prostředí účetní jednotky), a v neposlední řadě v oblasti řízení kvality dle ISQC 1. Také přetrvávají čtenější nedostatky související s ISA pokud jde o sjednávání podmínek auditních zakázek. Nejpalčivějším a také nelepším nedostatkem je nedostatečná dokumentace o auditu dle ISA 230. Ostatní zjišťované nedostatky jsou přibližně na stejné úrovni jako v předchozím roce.

Závěry a zjištění Dozorčí komise jsou využívány i při přípravě školení v rámci kontinuálního profesního vzdělávání auditorů a v člancích v časopisu Auditor – viz seznam v tabulce:

Číslo časopisu Auditor	Název článku	Autor
č. 10/2010, str. 15	Zpráva o činnosti Dozorčí komise KA ČR	S. Staněk
č. 4/2011, str. 36	Poznatky Dozorčí komise z kontroly kvality	J. Náhlovská
č. 1/2012, str. 2	Nové dotazníky ke kontrole kvality	D. Stírský
e-příloha č.1/2012, str. 2	Rámcový dotazník ke kontrole kvality - ověření aplikace ISA u vybraného spisu auditora	D. Stírský
e-příloha č.1/2012, str. 3	Rámcový dotazník ke kontrole kvality - ověření aplikace ISA u vybraného spisu auditora	D. Stírský
e-příloha č.1/2012, str. 28	Kontrolní dotazník pro plnění požadavků zákona o auditorech č. 93/2009 Sb. a pro plnění dalších předpisů auditorem	D. Stírský

Na podzim 2012 proběhnou 4 klubové večery, kde členové DK budou prezentovat a vysvětlovat povahu a příčiny zjištěných závad v auditorských spisech a v září 2012 k tomu vyjde také článek v časopise Auditor.